

agrupació
excursionista

TALAIA

RELAT DE LA **XIV CAMINADA POPULAR** **DE VILANOVA I LA GELTRÚ**

Vilanova i la Geltrú - Ribes
4t Concurs Fotogràfic

Pi de la Palanca, 1993. Foto: Vicenç Carbonell

27 de gener de 2002

Carrer del Comerç - Carrer de les Premses - Plaça de les Casernes
Carrer del Duc de la Victòria - Carretera vella de Ribes - Creu d'en Xirivia
Camí vell de Ribes - Torrent de Solers - Camí de can Mironet - Xoriguera - Els Cocons
Els Camils - Can Fontanals i can Jove Sota-Ribes - La Masieta - Masia de Montgròs
Can Massalleres - Can Martí - Can Parés - Torre del Veguer - Masia Samà
Masia Benach - El Tacó - El Llimonet - Carrer del Comerç

En conveni amb:

AJUNTAMENT DE
VILANOVA I LA GELTRÚ

L'anella verda

Generalitat de Catalunya
Departament de Benestar Social

AGRUPACIÓ EXCURSIONISTA TALAIA

XIV CAMINADA

POPULAR

Vilanova i la Geltrú - Ribes

27 de gener de 2002

Carrer del Comerç - Carrer de les Premses - Plaça de les Casernes
Carrer del Duc de la Victòria - Carretera vella de Ribes - Creu d'en Xirivia
Camí vell de Ribes - Torrent de Solers - Camí de can Mironet - Xoriguera
Els Cocons - Els Camils - Can Fontanals i can Jove - Sota-Ribes
La Masieta - Masia de Montgròs - Can Massalleres - Can Martí
Can Parés - Torre del Veguer - Masia Samà - Masia Benach - El Tacó
El Llimonet - Carrer del Comerç

Can Fontanals i can Jove. Dibuix fet per Pau Roig Estradé l'any 1970

El 2002 cap i cua, o millor dit Cap i Peus, Cap per gaudir el nostre hàbitat natural i Peus per caminar per ell. En aquesta nova edició de la Caminada, gaudirem d'un nou itinerari dels incombustibles companys de la Talaia, organitzadors de la Caminada Popular a Vilanova.

Una edició més, i més viva que mai, El Trajecte d'enguany ens possibilita la coneixença dels voltants de Ribes, està més ubicat al Garraf, aquest misteriós, meravellós i sofert massís càrstic, bressol i escola espeleològica que, amb la seva particular orografia és molt adient per a la pràctica de l'excursionisme.

A tots els organitzadors i participants, gràcies per el vostre interès i col·laboració.

Gràcies.

A stylized, handwritten signature in black ink, consisting of several overlapping loops and a long horizontal stroke extending to the left.

Salvador Belchi

President de l'AE Talaia

QUADRE DE DADES TÈCNIQUES

HORARI PREVIST	INDRET	INCIDÈNCIA	DIST. ARROSSEGADA
8.30 h	Local AE Talaia	Sortida	0.000 m
8.50 h	Rotonda rondes	Atenció: pas zebra	1.290 m
9.15 h	Carretera Solers	Cap	2.800 m
9.25 h	Masia de Xoriguera	Reagrupament 5'	3.500 m
9.50 h	Cruïlla camí del Carç	Esmorzar 30'	4.700 m
10.45 h	Can Fontanals - Can Jove	Cap	5.600 m
11.00 h	Sota-Ribes	Reagrupament 10'	6.200 m
11.15 h	La Masieta	Cap	6.970 m
12.05 h	Can Martí	Reagrupament 5'	9.460 m
12.45 h	Rotonda Venca	Reagrupament 5'	11.360 m
13.15 h	Local AE Talaia	Arribada	13.470 m

XIV CAMINADA POPULAR

Vilanova i la Geltrú
 Plaça de les Casernes
 Camí vell de Ribes
 Xoriguera
 Els Camils
 Sota-Ribes
 Can Martí
 El Tacó
 Carrer del Comerç

TORNADA A RIBES

Caminada reiterativa

Per commemorar el Mil·lenari de Catalunya, celebració realitzada des del 23 d'abril de 1988 al Sant Jordi de 1989, el gener d'aquest 1989 vam iniciar les Caminades Populars. En aquella ocasió, per primera vegada ens vam aventurar a recórrer els **camins mil·lenaris** que ens separaven de Ribes. En aquest lapse que ha passat des d'aleshores, hem sortit de la nostra ciutat en gairebé totes les direccions possibles. Les darreres caminades han estat condicionades per una nova via de comunicació: la discutida autopista, finalment inaugurada el maig de l'any 1998. De fet, des del gener del noranta-set ens ha fet sortir de polleguera i, fins i tot, ens ha tret la son quan hem hagut de parlar del traçat de la caminada a efectuar. Avui, el 2002, aquest no és el cas. Per repetir l'anada i vinguda de Ribes ens han construït un parell de ponts damunt l'autopista, casualment en el mateix lloc on passaven els vells camins. Enguany no ens podem queixar, perquè ni tan sols hem de desviar-nos, com ha succeït sovint en altres camins que han estat tallats sense contemplacions.

Fita de terme en el camí de Ribes. 1983. Foto: V. Carbonell

Tornem a Ribes per dues qüestions evidents. Cercar un recorregut inèdit cada dia és més difícil, car les urbanitzacions, els camins asfaltats i l'esmentada autopista ens limiten el nostre ideari de natura verge. En segon lloc, són tretze anys des de la primera caminada i durant aquest període de temps s'ha guanyat en participació, això indica que moltes persones d'avui no varen concórrer aleshores, sens dubte les que eren menudes i ara són adolescents. En una reunió prèvia, vam decidir tornar altra volta a Ribes, lloc on molta gent no hi ha anat mai a peu.

L'itinerari del present és pràcticament el mateix de la primera caminada, quasi planer, però avui amb alguna modificació que el millora un xic. En aquella passejada es va sortir de la plaça de les Casernes i s'acabà a la masia d'en Cabanyes, amb retorn lliure fins a la ciutat. Enguany, i com ja és tradicional des de fa un lustre, la sortida i l'arribada són en el nostrat **carrer del Comerç**, sense atènyer la masia d'en Cabanyes, car tornem vorejant la **masia Benach** i la barriada del **Tacó**, per tal de fer-la més curta que llavors. Les altres modificacions són en el tram que va dels **Cocons** als **Camils**, guanyant en trajecte inèdit i vegetació més

salvatge, elements que no dubtem seran ben valorats pels caminaires. També es varia la tornada, que la fem pel mil·lenari **camí Ral**, quan abans s'havia fet per la dreuera que enllaça **la Serra** amb **can Martí**.

Com és costum des de certs anys, la preparació de la Caminada ha anat a càrrec, i amb molta cura, del club de jubilats, els quals, amb il·lusió han dedicat alguns dels seus dimecres d'excursió. A tots ells, que no són pocs, agraïm la seva desinteressada col·laboració i els animem a caminar mentre el cos aguanti.

Camí vell de Ribes

Iniciem la Caminada en el **carrer del Comerç, número 4**, just on, quan encara era l'indret una part del raval de Mar, fora de la muralla de Vilanova, davant nostre hi havia el **portal de Mar**. Pel segon tram de l'actual carrer del Comerç entrem dintre de la Vila. Aquell pretèrit portal donava pas a un carrer estret i sinuós que desembocava en la **plaça Major**,

des de l'any 1976 anomenada **plaça de Pau Casals**, espai configurat a l'any 1374 per a mercat i construir-hi la casa de la Vila. A l'altre extrem de la plaça hi tenim el **carrer de les Premses**, nom que prové de les premses de Sant Antoni, propietat de la Junta de l'Obra de l'església, que les oferia per premsar-hi la brisa dels pagesos parroquians. El carrer, tan antic com el mateix **carrer Major**, des del segle XIX té sortida a la **plaça de les Casernes**, passant pel costat del Museu Romàntic o Casa Papiol.

La plaça dels «Quartels» quedà delimitada en construir-se la caserna a l'any 1751, enfront del **portal d'en Plana**, però a l'altra banda del torrent que per allí passava, és a dir, del torrent de la Pastera. Arribats en aquest lloc m'heu de permetre una disquisició toponímica. Crec que és errònia l'existència d'un «pont de Carro» damunt d'aquest torrent abans de l'esmentada data. En el plànol de Vilanova i la Geltrú de l'any 1751 -que es va confeccionar per demanar de situar la Caserna en la demarcació de Capdecreu-, només s'observaven els ponts de la plaça del Pou i el «nou» de la pujada del Cinto, aquest darrer construït a l'any 1710. En aquell temps, a la sortida del portal de la plaça Llarga, la Pastera es devia passar a gual i a

Camí de Ribes avanç de sortir del límit de terme.
1983. Foto: V. Carbonell

l'altre costat del torrent sols hi havien sínies. En aquestes hortes el govern hi va fer aixecar la caserna i fou quan es va formar la gran plaça. Aleshores s'hauria construït el pont que unia la plaça amb el **portal d'en Plana**. Tot sembla indicar que el «pont de Carro», esmentat pel pare Garí com de l'any 1735, no podia ésser aquest, sinó el que hi havia damunt el torrent de la Piera, en el camí de la masia de Carro, documentat amb aquest nom fins a l'any 1920. En

poques paraules, fins que no es va construir el pont per accedir a les Casernes -que facilità traslladar-se de la plaça Llarga vers Vilafranca per l'actual carrer de les Casernes-, quan es sortia del portal de la Vila calia baixar a la llera del torrent de la Pastera, seguir-lo avall per aconseguir el torrent del Llimonet i pujar per aquest remot camí vell de Vilafranca. I acabo: abans de l'any 1751 no era necessari un pont, per manca d'un camí principal en l'altre marge immediat del torrent.

Perdoneu l'anterior aclariment, però feia anys que el tenia al cap. Seguim caminant. De la repetida plaça de les Casernes passem al **carrer** del mateix nom, fins a la cruïlla del **carrer del Duc de la Victòria**, vial que des del 1884 és dedicat al militar Joaquín Fernández Álvarez Espartero (1793-1879), més conegut amb el nom de «Baldomero Espartero», general que va combatre els carlins. Es creua el **raval de Santa Magdalena** per entrar en la **carretera vella de Ribes**, on es bifurca el **Camí vell**. En aquesta enforcadura de camins resta plantada la **creu d'en Xirivia**, segles enrere coneguda per **creu de La Geltrú** i documentada a partir de l'any 1462. Des del 1856 es troben papers que ja porten el nom actual, renom o motiu d'un pagès que es deia Gabriel Torrents àlies «Xaravia» en el reculat any 1725, renom que heretaren els seus descendents, hortolans que tenien terres en aquesta raconada.

Creu d'en Xirivia. 2001. Foto: V. Carbonell

El Camí vell de Ribes o **camí de Dalt de Vilanoveta**, deixa a la dreta la «Villa Salvadora» i la **sínia del Caçador**, abans coneguda per **cal Pa Novell** i més antigament per **forn del Manel**. A la part esquerra hi tenim el **Pavelló Poliesportiu**, la **casa Moragues** i la **casa Cendra**, dues sínies adquirides per donar lloc al projectat **Parc Esportiu Garraf**. Es fa cap a la **ronda Ibèrica** i es travessa el pont sobre el **torrent de la Piera**. A la nostra dreta hi tenim el polígon industrial **can Jordi**, mentre que a mà contrària s'hi veu el **camp de futbol Mercuri** i les pistes d'atletisme. La **ronda d'Europa** es creua per un pas zebra i, justament al darrere de la gasolinera de la rotonda, del **camí de la Masia Nova** en surt el tram inferior del Camí vell, puix que el principal transcorria més amunt i s'havia d'agafar pujant un xic pel torrent. No cal dir que les rondes van tallar ambdós traçats i des de l'any 1989 no tenim altra alternativa que l'inferior. Aquest camí es conserva en bon estat, fa un parell de giragonses i es dirigeix a llevant, aconduït per antics marges delimitadors de camps, amb abundància de garrofers, oliveres i algun bargalló, però també força terra erma esperant un bon preu. El sòl és rocallós i solcat de fressades dels carros que hi passaren abans de construir les actuals carreteres. Pareu atenció en les trones que protegeixen més d'un garrofer, una de les obres de pedra seca en procés de desaparició.

Masia de Xoriguera. 1999. Foto: V. Carbonell

Anem a petar en el camí ramader que pujava de **Solicrup a Carro** per la Masia Nova i l'agafem en direcció a tramuntana. Més enllà d'una porta de ferro s'hi observa una barraca de pedra seca de planta quadrada, una mostra més d'arquitectura popular oblidada. Darrere dels gruixuts marges, altres garrofers ens acompanyen fins al veritable **Camí vell de Ribes**, impracticable de la ronda d'Europa fins ací. El seguim vers llevant, deixant la **masia de Carro** una mica lluny, d'allà la

variant que tenim arran. El pedruscall i algun rocallís marcat per les rodes dels carruatges, ens menen al darrer molló de terme, indicador de l'entrada en el municipi ribetà. A partir d'aquí circulen per una pista alternativa paral·lela a la variant, carretera que des de l'any 1985 ens va tallar una munió de camins, entre els quals cal esmentar el que ve per la dreta, que anava de **Vilanoveta a Carro**. A mà dreta podem albirar el polígon industrial de Vilanoveta i més ençà un gran camp erm seguit de dues vinyes, una novella i l'altra vella, aquesta a tocar al **torrent de Solers**. Ens entaforem per sota la variant i tot seguit girem a la dreta, per camejar entre la sorollosa carretera i una gran vinya nova. El caminó ens guia fins al **passeig d'Eduard Maristany**, altrament dita «carretera de Solers», puix baixa d'aquest heretat, avui del Casino de Barcelona. Es travessa en diagonal l'avinguda per seguir un sender boscà que va paral·lel, fins arribar altra vegada a l'interceptat **Camí vell de Ribes**. Aquest camí passa per un joliu bosc i, en sortir d'ell, a mà esquerra hi deixem l'entrada de **can Mironet**, vella masia que ja era coneguda amb aquest nom en el primer quart de segle XVIII. Avancem a fresc d'una plantació de garrofers, alzines i les vinyes de la casa, per aconseguir el xalet modernista de

Xoriguera, una masia fa poc rehabilitada amb molt bon gust, a més de cuidar els camps de conreu amb molta cura, que fan goig de veure. El casal es bastí sobre les restes d'un vell mas quan va esdevenir propietat de la família «Pahissa», a l'any 1913. En la construcció hi predomina el totxo vermellós i té un caire casteller, amb diverses garites i merlets, torratxa quadrada amb pinacle punxegut i dos rellotges de sol, un encarat a migdia i l'altre a la tarda. La terrassa té forma de temple oriental i les columnes són

Masia dels Cocons. 1994. Foto: V. Carbonell

salomòniques. Sens dubte és una meravella arquitectònica digne de conservació. La masia de Xoriguera ja existia en el segle XIII i des del XVII els masovers Puig van establir descendència en la nostra masia d'en Parellada, actual masia d'en Cabanyes. Hi ha indicis que els Puig «Xoriguer», documentats a Vilanova des de l'any 1704, també siguin de la nissaga de Xoriguera de Ribes.

Després de la pausa continuem la ruta, deixant a la banda esquerra el xalet «el Xoriguer», casa de construcció moderna situada en terrenys del que fou notari Genís, anterior propietari de Xoriguera. En aquest lloc el camí esdevé asfaltat i s'eleva per damunt de l'autopista, enfront de la **masia dels Cocons**, casa documentada en el segle XIII. Des de fa més d'una dècada els Cocons són d'un matrimoni alemany, que l'han rehabilitada com a casa de turisme rural.

Alternativa fins als Camils

A mà esquerra hi ha el camí de la masia. Nosaltres seguim el dret pel Camí vell, però avui, a diferència del que es va fer l'any 1989, en arribar a una bifurcació, entrem en el bosc pel cantó esquerrà, un senderó rocallós i pedregós que deix els Cocons més propers. Es travessa un ample camí que també es dirigeix a la masia, per fer un antic recorregut farcit de rocallsos que sembla una variant i que tal vegada era l'original camí de Ribes. Si més no, unes fites de marge i l'existència de dos marjades paral·leles ens fan pensar en aquest sentit. Finalment, es davalla per un paratge d'abundant vegetació i es fa cap a l'enforcall de camins de la **serra del Carç**, on s'inicia, en un collet, la baixada empedrada que descendeix a Sota-Ribes. Valia la pena penetrar per aquesta marrada amagada, més boscosa i feréstega que l'habitual prou trepitjada. De fet, i sense voler-ho, ja en van fer un petit bocí, en sentit invers, quan es va pujar fins al dipòsit de l'aigua d'Abrera, però aleshores desconeixiem els punts d'arrencada i acabament. Bé, en la cruïlla de camins de la Serra al Carç, en aquesta clariana carenera, hi fem l'aturada per esmorzar.

Després de matar el cuc, emprenem la caminada. Si volguéssim persistir pel **Camí vell**, ens trobariem amb una forta pendent erosionada i el pas taponat d'esbarzers. Tal com es va procedir en la primera caminada, escollim baixar per la carena de la serra, però per poca estona, car avui s'ha decidit agafar un corriol esquerrà que pel mig del bosc s'adreça en direcció a Ribes. Més que un camí és un rasot que serpenteja pel costat d'una vinya i d'un parany. És una mena de drecera que desemboca en una carrerany de vinya que, cap a la dreta, va a convergir en la carretereta de **Puigmoltó** a Ribes, prop dels **Camils**, moderna edificació que fou inaugurada a l'any 1973.

Ara, per sòl encimentat, circulem arran de la gran instal·lació hospitalària, per anar a petar en una antiga cruïlla de camins, actualment transformada en una rotonda, que es creua per encarrilar el camí d'entrada a **can Fontanals i can Jove**, velles masies veïnes, la primera coneguda des del segle XVII i la segona -que consta de dues cases, la vella del masover i la dels amos- datada del segle XVIII. Entremig de les dues pagesies, un camí es dirigia directament

Can Fontanals. 1996. Foto: V. Carbonell

Can Jove. 2001. Foto: V. Carbonell

a Sota-Ribes, però ara és una tirada gairebé desapareguda. Hem de practicar altra volta una marrada passant pel davant de les façanes i davallar per una sendera erosionada i ombril que salva les **timbes de can Fontanals**, situades a la riba dreta de la **riera de Begues**. Es franqueja la riera a gual, normalment seca, per entrar en el Camp Municipal d'Esports, que també es travessa del tot, per tal d'eixir per la porta que dona al **passeig de Circumval·lació**, urbanitzat damunt el pretèrit **bosc de Plaça**.

Castell de Sota-Ribes

Ens apropem al **Pi de la Palanca**, un exemplar de tronc bifurcat i de notable alçada i es passa pel damunt de la riera mitjançant el **pont de la Palanca**, d'on es contempla una bonica estampa del **castell**, l'**Església Vella** i els timbots argilosos que els hi fan de suport. Encreuada la carretera de Vilanova, ens aturem una estoneta al peu de **Sota-Ribes**, per donar-hi una ullada orientativa. Aquesta fortificació apareix documentada a l'any 988 amb el nom de «castrum Episcopale», és a dir, «castell Bisbal», per ésser pertinença del bisbe de Barcelona, que l'havia ocupat feia unes dècades, segons es despren de la carta de població -atorgada el 6 de maig de l'any 990- dels habitants del «castrum nuncupatum Bello Loco, qui vocitantur Ribas», o sigui, del «castell anomenat Bell-lloc, habitualment denominat Ribes», aprisionat pels bisbes

Guilarà (937-959) i Pere (959-972), amb l'única obligació de col·laborar a la construcció del castell. Així, era situat en un «bell lloc», un bell indret que han copsat des de diferents angles pintors i fotògrafs i més ho seria fa més de mil anys, quan boscos i espessa vegetació envoltaven l'entorn. Però queda demostrat que la gent ja en deien Ribes, per estar encerclat d'alteroses timbes argiloses, solcs oberts per les **rieres de Begues i de les Esplugues**, que conflueixen davall mateix de la fortalesa.

De l'antic castell es conserva la robusta torre de l'homenatge i un habitatge posterior. La torre és de planta rodona i té 19 m d'alçada, rematada amb merlets. El diàmetre és de 7 m i els murs tenen un gruix d'1,8 m. Les darreres centúries, el castell serví de presó. En l'arrebossat de les parets interiors s'hi podien veure grafitis de vaixells, figures humanes, molins de vent i altres figures esquemàtiques. Actualment el castell és propietat del municipi i el té llogat al prestigiós ballarí i coreògraf Josep Lluís de Udaeta, Creu de Sant Jordi el novembre passat, que l'ha restaurat amb gran encert. Adjunt al castell hi ha el pintoresc nucli de **Sota-Ribes**, format per l'església

Torre del Castell de Ribes
2001. Foto: V. Carbonell

vella del segle XVII, que deixà d'ésser parroquial el 1910 en beneir-se la nova de dos campanars situada en el pla. Al costat de l'església hi resta la rectoria vella i a un nivell inferior, sota el castell, s'assenta la **Casa del Terme**, datada l'any 1502, primitiva seu de l'Ajuntament i de les primeres escoles per a infants. Aquest edifici, després d'ésser llogat uns anys a una família que l'ha restaurat, el 1991 passà altra volta al municipi i, darrerament rehabilitat, des del darrer novembre acull l'Oficina de Turisme i el Centre de Dinamització del Parc Natural del Garraf.

Sota-Ribes. 1965. Foto: V. Carbonell

Del camí de can Sidro al Camí Ral

Exhaurit el breu descans i la visita al vell paratge, escollim l'arranjat camí del cementiri, que puja lleugerament i s'entafora entre el castell i el fossar, per sortir del nucli pel **camí de can Sidro**, una antiga via mil·lenària que enllaçava la primitiva vila ribetana amb el Camí Ral, al qual ens dirigim. El rectilini camí té trams de sòl empedrat i s'empara de dues altes parets, per després girar a l'esquerra cercant el bosc i els conreus de vinya, més enllà dels quals s'hi troben les sorreres. Aquest ample camí carreter i ramader és un sender de gran recorregut que passa per **la Masieta**, casa de camp ben conservada que gaudeix d'un entorn harmonitzat de vinya mecanitzada i jardins de gespa verda amb profusió de bargalló. Antigament coneguda per **la Masieta de can Ramonet**, actualment és propietat d'una firma que té llicència per embotellar vins.

La Masieta. 2001. Foto: V. Carbonell

Anem a raure en el **Camí Ral**, mil·lenari recorregut que unia Olesa de Bonesvalls amb Cubelles passant pel barri de les Parellades de Ribes, Sant Pau, la Coma i can Ramonet, aquesta darrera situada un xic més amunt de la cruïlla. És el nostre camí de tornada, que voreja les costes del **Montgròs**, seguim les vinyes mecanitzades del **fondo de can Ramon**, fondalada que porta el nom d'una masia mig amagada pel bosc. Poc després, es passa pel davant d'una estació transformadora de la Fecsa, construïda a l'any 1955 i, més enllà, per la mateixa banda dreta, s'allunya el camí de pujada a la muntanya del Montgròs. Uns esgavellats hivernacles resten en el **fondo del Serafí**, mentre el camí s'adreça vers la masia de la Serra. En la primera caminada es determinà fer una drecera des d'aquesta masia a can Martí. Enguany fem una curta repetja i seguim pel Camí Ral, que ara va de cara a la muntanya escortat d'oliveres i garrofers fins aconseguir la **masia de Montgròs**, deixant a mà dreta l'accés barrat del camp de tir.

Tant la vella masia com la casa senyorial del segle XVIII estan deshabitades. La darrera es construí adossada a ponent de l'antic mas, que és un edifici restaurat amb rellotge de sol a la

Masia de Montgròs. 1996. Foto: V. Carbonell

façana. Del «manso Montis Grossi» se'n té notícia en el segle XIII. L'any 1400, Guillem de Montgròs era batlle de Ribes i, a partir del segle XVII, els Miró de Montgròs foren personatges notables de la comarca, amb vinculacions a Vilanova i la Geltrú des del segle XVIII, com a propietaris i regidors. La **plaça de Miró** n'és un exemple, ja que formada a finals del 1700, s'anomena amb aquest nom en memòria del regidor Joan Miró de Montgròs, que havia fixat la seva residència a La Geltrú.

Un pic observats certs detalls arquitectònics de la casa senyorial dels Miró, que sens dubte s'estan deteriorant irremeiablement, seguim una mica el camí a ponent per assolir un corriol baixador que fa drecera vers el **fondo dels Tarongers**, dit així per haver-n'hi un parell al costat d'una caseta, un d'ells ferit per la ventada del novembre passat. Superada la fondalada, el Camí Ral passa per **can Massalleres** i el **mas Gener**, aquesta darrera amb referències del segle XIII. A continuació, un pont construït damunt l'autopista ens trasllada a l'altra banda del **fondo de can Massalleres**, tot advertint el brogit dels vehicles que circulen a més de cent-vint quilòmetres per hora. A partir d'aquí el camí és boscós fins vora la tanca de l'heretat de **can Martí**, on a la part baixa de la paret, encara hi ha plantada una de les fites que Pau Soler «Girabals» va fer col·locar després de comprar la finca, a l'any 1865. El marge ens mena fins a la cruïlla amb el camí procedent de la Serra, el que es va caminar l'any 1989.

Can Martí és una magnífica mansió senyorial amb un bell finestral al centre de la façana,

Can Martí. 1995. Foto: V. Carbonell

golfes, torratxa al mig de l'edifici, garites cantoneres, campanar metàl·lic de cadireta i un gran baluard terrassa, detalls arquitectònics propis d'un indià que havia fet fortuna a Cuba. En «Girabals» portava un renom que ja tenia el seu ascendent, l'hortolà Joan Soler (1757), segurament vinculat a la masia canyellenca dels Girabals o Girabals, situada a tocar la riera de Vilafranca. Dels **Martí del mas Roig** es tenen notícies de l'any 1551. Els hereus Martí van posar l'heretat a subhasta en dues ocasions, els anys 1863 i 1865. En la segona l'adquirí Pau Soler, que havia arribat de

Cuba l'any 1858. Eren 183 jornals que limitaven des de la muntanya del Montgròs fins vora Solers. Pau Soler morí l'any 1900 i la hisenda passà al seu gendre Pau Alegre, copropietari de la fàbrica de la Rambla, a qui succeí el seu gendre Josep Giró. De fa uns anys, la masia és de la família Albà, que la conserva en molt bon estat i destina part dels darreres i el camp de la part de llevant per a quadres de cavalls.

Es deix can Martí per entrar en bosc i vorejar la filferrada de **can Parés**, masia molt ben

defensada per un parell de gossos cridaners, casa que exteriorment no presenta cap detall de l'antigor, però que en el seu interior custodia una parella d'arcades ogivals que delaten segles de vellesa. L'any 1860 era propietat d'Antoni Parés, però en una venda efectuada al 1892 s'hi informa que abans era conegut per **mas de la Llebra**, nom que per ara en desconeixem altra dada. Fa unes dècades que s'ha urbanitzat l'entorn i s'ha batejat dos sectors diferenciats amb els noms de «mas Parés de Baix» i «mas Parés de Dalt», els quals, en mapes consten com «mas Perers».

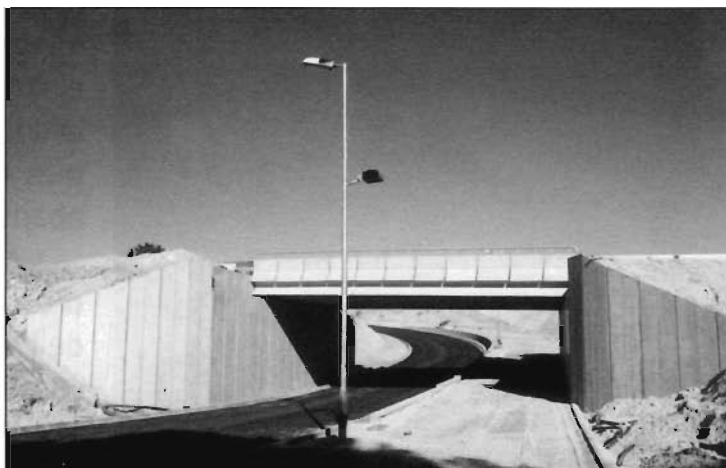
El camí segueix de can Parés cap als darreres de la **torre del Veguer**, encara ribetana, masia que disposa d'una torratxa de planta quadrada amb merlets, molt restaurada. Alguns detalls interiors de la mansió donen idea de l'antiguitat del conjunt. Segles enrere, la casa era coneguda per **quadra del Cortei** i

era residència del Veguer de Vilafranca, fet que originà el seu nom. Els primers esments de la quadra -districte especial dins el terme d'un castell- són del segle XIV, aleshores vivenda de Pere «dez Cortei» (1303) i més tard de Guillem «del Cortey» (1358), cavaller censat el 1381 i vinculat ben aviat a Vilanova (1373), on volgué ésser enterrat. L'any 1413, la quadra fou adquirida pels frares jerònims, que hi van fundar un monestir el qual va prendre el nom de Sant Jeroni de la Vall de Montolivet. Com que el lloc no els va agradar prou, el van abandonar al poc temps per traslladar-se a la Murtra de Badalona, l'any 1416. La «torra del Cortei» va passar a ésser dels Avinyó, que també foren senyors d'Enveja. Gaspar d'Avinyó -que té un carrer del seu nom a Sant Joan- el 1464 esdevingué castlà reial de Cubelles i Vilanova en la guerra civil contra Joan II. Com a secretari i conseller reial, la seva fidelitat li valgué la castellania vilanovina. Dos anys més tard era ambaixador extraordinari a Itàlia. Segons sembla, en realitat es deia «d'Arinyó» i era d'ascendència aragonesa. El seu descendent Frederic d'Avinyó (1559-1603) detantà durant un temps la vegueria penedesenca i per això, el 1578 la casa ja es documentava «torre del Veguer». El casal l'heretà el marquès de Montilla, comte de Torralba i el 1882 fou adquirit per Josep Ferrer-Vidal, que reformà la casa al gust de l'època, recarregant-lo de neogòtic.

Just entrant al nostre terme, a mà dreta tenim una zona intensament urbanitzada, amb horts familiars i xaletons, unitat de població per legalitzar. Per sobre d'aquest laberíntic sector hi

Torre del Veguer. 2000. Foto: V. Carbonell

Pont del Polígon de la Masia d'en Frederic. 1999. Foto: V. Carbonell

La «FISA» nova (DANA). 1999. Foto: V. Carbonell

Trencall envers la ciutat

Abans d'arribar a la cruïlla del Camí Ral amb la carretera de Vilafranca, girem a l'esquerra pel nou vial que passa per sota d'aquesta carretera, accedint al polígon industrial de la masia d'en Frederic. Sortint del pont, a la dreta hi ha la nova fàbrica de la «FISA», avui anomenada «DANA» i tot seguit ens trobem amb una rotonda, que deixem a mà dreta, travessant un carrer obert entre un bosquet i la **masia de la Monja o Benach**, vorejant la tanca d'aquesta

Edifici de la Talaia (casa Coloma).
2001. Foto: V. Carbonell

destaca el **mas de les Catalunyes** i més amunt, damunt l'espadat de la pedrera del Roca, s'hi veu el **corral de l'Apotecari**.

Des de l'any 1988, el pis del Camí Ral és encimentat i a la dreta deix el camí d'accés del «Boticari», per després davallar al **fondo de Santa Magdalena**, que baixa del **corral de Carro** i passa per la **masia de l'Alonso**. A mà dreta deixem la **masia d'en Samà** i poc després, s'agafa un nou traçat que es dirigeix a la rotonda de la Venca.

finca per aconseguir la carretera vella. Qui l'ha vist i qui la veu, la masia Benach! La rehabilitació efectuada pel senyor Belzunces és digne d'elogi i tant de bo sigui imitada, com s'ha fet amb la masia d'en Frederic. La masia Benach fou edificada a mitjan segle XVIII i duia el nom de «corral del Plana», denominació que persistia el 1847, quan ja era propietat dels Benach, família que vivia a la plaça del Miró. Josep Anton Benach fou alcalde en el darrer terç del segle XX. Es diu que la masia fou adquirida per una senyora que anava vestida amb hàbit de monja, sense pertànyer a cap orde religiosa i que batejà la casa amb el nom de «Sagrados Corazones», on acollia vellets. D'aquí el sobrenom de **masia de la Monja**, que segons la documentació es deia «Abadia de la Vera Cruz», més o menys en el primer quart del segle XX, abans de la guerra civil.

A llevant d'aquesta masia s'hi veu la **masia d'en Barreres**, que conserva la tradició ramadera de l'antic **corral de l'Olivella**, nom que tenia la casa des del segle XVI al XIX. No fa molts anys, els Morera de la masia vivien ben tranquils observant el fum de la xemeneia dels Griffi, que eren les úniques edificacions industrials als afores

de la ciutat. Ara, totalment urbanitzat el sector que porta el nom de la masia, aquesta ha quedat envoltada d'indústries i per acabar-ho d'adobar, darrere s'hi està instal·lant un gran complex audiovisual que esgarriarà, amb una colla de sales de cinema. Els Morera diuen que estan «engabiats». Quan acabaran cedint a la pressió urbanística i a la multitud globalitzadora que els caurà al damunt?

Més avall de la masia Benach hi queda la **masia de la Por** i un grandíós erm que espera que caiguin els milions. A la part esquerra hi ha assentada una gasolinera i després ve una gran rotonda que precedeix a la fàbrica de ciment. Quan es traspassa el pont sobre la variant s'entra a la demarcació de la ciutat, en la barriada del **Tacó**, durant anys aïllada de la urbs, però a punt d'ésser absorbida definitivament, després d'inaugurar el Centre Cívic i en compàs d'espera de la segona fase del **Llimonet**. Precisament, ens decanem a la dreta per unes feixes ermes, bancals de terra en pendent que ens encaminen vers el que queda de la **sínia Rovira**, que ha d'ésser enderrocada per construir l'expansió del Llimonet, que ara ja amplia l'**escola Armanyà**, després coneguda per **Tacó** i des del desembre del 2000 **col·legi Ginesta**, amb un aulari d'Educació Infantil.

Davant de la sínia Rovira entrem a la **rambla de Pep Ventura**, passeig traçat darrere mateix de les cases de l'Armanyà i que actualment és curull d'habitatges on no fa gaires anys eren sínies i vaqueries centenàries. Un semàfor ens permet creuar la **ronda Ibèrica** i continuar pel **carrer d'Olesa de Bonesvalls**, també totalment canviat en passar d'ésser un vial marginal a una artèria urbana de volada, amb pisos que costen una milionada.

Retornem a la **plaça de les Casernes** i al **carrer de les Premses**, per acabar la nostra Caminada Popular enfront la seu de la Talaia, on serem ben rebuts per l'organització. Esperem que l'itinerari hagi complagut a la majoria i que caminant s'hagi conegut un xic més de l'entorn de la ciutat.

Finalitzada la passejada, és el moment de donar-vos les gràcies per la participació i d'emplaçar-vos a tots per a la caminada de l'any vinent.

Vicenç Carbonell Virella

en nom dels companys
que han decidit fer aquesta Caminada

Amb la **LLIBRETA OPCIO** a més **estalvi**, millors regals

Amb l'estalvi a termini tindrà la millor opció per als seus diners.
I com més estalviï, emporti's millors regals.

- Torradors Solac
- Relotges de polsera
- Aspiradors Panasonic
- Centres de planxat Vaporella de Polti
- Televisors Sanyo de 14"
- DVD Samsung

Tots els productes d'aquesta oferta constitueixen rendiment en espècie a efectes de l'impost de la renda de les persones físiques.
En cas d'exhaurir-se les existències d'algun article, serà substituït per un de característiques similars, tot advertint prèviament al client d'aquesta circumstància.

agrupació
excursionista

TALAIA

PLÀNOL - ITINERARI DE LA **XIV CAMINADA POPULAR** DE VILANOVA I LA GELTRÚ

Vilanova i la Geltrú - Ribes
4t Concurs Fotogràfic

Pi de la Palanca. Foto: Vicenç Carbonell, 1993

27 / gener / 2002

Carrer del Comerç - Carrer de les Premses - Plaça de les Casernes - Carrer del Duc de la Victòria
Carretera vella de Ribes - Creu d'en Xirivia - Camí vell de Ribes - Torrent de Solers
Camí de can Mironet - Xoriguera - Els Cocons - Els Camils - Can Fontanals i can Jove - Sota-ribes
La Masieta - Masia de Montgròs - Can Masalleres - Can Martí - Can Parés - Torre del Veguer
Masia Samà - Masia Benach - El Tacó - El Llimonet - Carrer del Comerç

En conveni amb:

AJUNTAMENT DE
VILANOVA I LA GELTRÚ

L'anella verda

Generalitat de Catalunya
Departament de Benestar Social

agrupació
excursionista

TALAIA

XIV CAMINADA POPULAR DE VILANOVA I LA GELTRÚ

27 / gener / 2002

XIV CAMINADA POPULAR DE VILANOVA I LA GELTRÚ
27 de Gener del 2002